

Jaaroverzicht 2010

Eind 2006 ging de Stichting Beschermers Amstelland uit de startblokken. 2007, het eerste volle jaar, was een jaar boordevol nieuwe initiatieven. In 2008 werd Amstelland door de Minister van LNV aangewezen als één van de vier voorbeeldgebieden in Nederland. 2009 was het jaar van de versnelling. Maar de vertraging kondigde zich toen al aan.

Als particulier initiatief zijn wij voor de uitvoering van veel van onze plannen afhankelijk van de overheid. En hoe positief de reacties op onze plannen ook zijn en ondanks de steun die we links en rechts krijgen, moeten we ervaren dat het tempo van het geheel wordt bepaald door de traagste van de spelers.

En dat hebben we ook in 2010 mogen ervaren. Gemeenteraadsverkiezingen met vertrekkende wethouders die geen besluiten meer nemen en nieuwe wethouders die zich moeten inwerken. Een nieuwe regering die allerlei in gang gezette zaken bevriest. Het schiet niet op.
Een verslag.

Doel en strategie van Beschermers Amstelland

Doel van Beschermers Amstelland is:

Het behoud van Amstelland als een open en toegankelijk, vitaal agrarisch gebied met grote natuurwaarden, waarin met respect voor landschap, natuur en cultuurhistorie kan worden geboerd en gerecreëerd.

Om deze doelstelling te realiseren werken wij langs drie lijnen:

1. We maken van Amstelland een icoon door zo veel mogelijk bekendheid te geven aan al het moois dat er voor de bewoners van Amsterdam en omgeving te beleven is.
2. We volgen de overheden op een positief kritische wijze om ze te houden aan de door hen vastgestelde beleidsuitgangspunten voor de toekomst van Amstelland.
3. We brengen boeren, burgers, bedrijfsleven en overheden op een creatieve wijze bijeen. Met als doel de financiering van de inrichting en het duurzame beheer van Amstelland in continuïteit mogelijk te maken.

We maken van Amstelland een icoon

Een icoon is iets waardevols. Iets waar je voorzichtig mee om gaat.

De ervaring is dat je Amstelland in je hart sluit als je eenmaal de weldadige rust en de ruimte ervan aan den lijve hebt ervaren. De polders met de weidevogels, de Amstel, de Waver en de Bullewijk als dragers van het landschap, de rijke en nog zo goed zichtbare cultuurhistorie. En dat alles 'om de hoek'. En als je dat unieke gebied hebt weten te vinden zul je er ook voor op komen als het wordt bedreigd. Dan is het een icoon geworden.

Op vele manieren proberen wij dan ook de mensen uit de wijde omgeving naar het gebied te krijgen.

Zo organiseren we jaarlijks de Amstellanddag. In 2010 weer met meer deelnemende boeren, die hun bedrijf open stellen voor belangstellenden, meer evenementen, veel aandacht voor kunstenaars en meer bezoekers dan in de jaren ervoor. De dag werd geopend door oud -minister Jacqueline Cramer.

Velen hebben de weg weten te vinden naar onze website met de Amstellandagenda en informatie over verleden van én actuele ontwikkelingen in Amstelland. De website blijkt in een behoefte te voorzien. Eind 2010 werd ook de mogelijkheid gecreëerd om de ontwikkelingen in Amstelland te volgen via Facebook en Twitter.

De fotowedstrijd leverde weer enkele mooie beelden op voor ons fotobestand.

Begin 2010 hebben wij een poging gedaan om Polder de Rondehoep op de voorlopige lijst met werelderfgoederen geplaatst te krijgen. Eind 2010 kregen we te horen dat de Rondehoep niet aan de Minister zou worden geadviseerd. De argumentatie hiervoor was uitermate zwak. Reden voor ons om aan de Minister in overweging te geven om het advies voor wat betreft de Rondehoep niet te volgen, dan wel om met een betere argumentatie te komen.

De twee Beschermersavonden die wij in het najaar organiseerden werden druk bezocht. We kwamen stoelen te kort. De vertoning van de boeiende documentaire over de ganzenproblematiek zal daar niet vreemd aan zijn geweest. Maar ook het bijpraten van de Beschermers wordt op prijs gesteld.

Jan Musch en Tijs Tinbergen hebben in 2010 hun werk aan de film over Amstelland met veel enthousiasme voortgezet. Mede door het financieel deelnemen door de NCRV en sponsorbijdragen van de Zuidas en Groengebied Amstelland is de financiering van de documentaire vrijwel rond. In juni 2011 zal de première plaats vinden.

In nauwe samenwerking met Groengebied Amstelland en Provincie hebben we veel energie gestoken in de vraag hoe we het gebied nog aantrekkelijker kunnen maken voor recreanten.

Door de 'brief van Bleeker' zijn alle activiteiten op dat gebied stil gelegd. Er rust geen zegen op het project Amstelgroen.

In het najaar van 2010 is i.s.m. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed een begin gemaakt met een landschapsbiografie van Amstelland. Aan de hand van kaarten zal de ontwikkeling van Amstelland in beeld worden gebracht. Deze Amstellandatlas zal een goede basis blijken voor het vaststellen van de toekomstvisie voor het gebied.

Onze activiteiten blijven niet onopgemerkt. Het aantal contribuanten van de stichting nam toe tot bijna 900 ultimo 2010. Begin 2011 mochten we de 1.000-ste Beschermer noteren.

We volgen de overheid positief kritisch

De stichting Beschermers Amstelland vindt haar oorsprong in een initiatief van de overheid. In 2004 bereikten de gemeenten Abcoude, Amstelveen, Amsterdam, Ouder-Amstel en Uithoorn overeenstemming over een zevental beleidsuitgangspunten voor de toekomst van Amstelland. Een waardevol initiatief. Een van de actiepunten was het creëren van draagvlak onder de bewoners van Amstelland en omgeving voor deze uitgangspunten. Dit leidde tot de oprichting van Beschermers Amstelland. Het bestuur kon zich 'con amore' vinden in de uitgangspunten en is ermee aan de slag gegaan. Echter, niets menselijks is de overheid vreemd. Dus ook niet het geven van een eigen interpretatie of het zich botweg niet houden aan gemaakte afspraken als dat zo in de kraam te pas komt.

Gelukkig is er in de meeste gevallen met overleg goed uit te komen. En dat is ook ons streven. Maar als dat nodig is schrikken wij er ook niet voor terug om een verschil van mening aan de rechter voor te leggen.

De al lang slepende kwestie van de golfbaan in de Bovenkerkerpolder bevindt zich in dit stadium. Nadat wij met de actieve steun van VROM, tot twee maal toe bij de voorzieningenrechter een voor ons gunstige uitspraak kregen besloot de bestuursrechter in 2011 dat de gemeente Amstelveen terecht de betwiste bouwvergunningen heeft afgegeven.

Het is uiterst onbevredigend dat een gemeente die meer dan een halve eeuw niets aan het bestemmingsplan heeft gedaan (VROM kwalificeerde dit als 'onbehoorlijk bestuur') en een Provinciebestuur dat een besluit van Provinciale Staten botweg heeft genegeerd, hiermee weg dreigen te komen. De grote verliezer is het landschap. Of wij bij de Raad van State in beroep gaan is nog niet besloten.

In 2009 hebben wij als Beschermers Amstelland zienswijzen onder de aandacht van de overheid gebracht bij o.a. de zogenaamde natuurcompensatie N201 (die ten koste gaat van de weidevogelpopulatie in de Bovenkerkerpolder), de verbreding van de A9 (met een benzinestation annex wasstraat aan de rand van de Rondehoep), het plan van stadsdeel zuid om schooltuinen (met daarbij behorende bebouwing) in te richten langs de Kalfjeslaan, de bouwplannen op het Amsteleiland (gated community) en het voornemen om achter het landgoed Wester Amstel enkele appartementsgebouwen neer te zetten. Voor wat betreft het laatste plan heeft de projectontwikkelaar inmiddels het besluit genomen om deze ontwikkeling stop te zetten.

Al onze zienswijzen zijn te vinden op onze website.

We brengen boeren, bedrijfsleven en overheid op creatieve wijze bijeen om de financiering van het landschap veilig te stellen.

Samen met de Zuidas organiseerden wij de jaarlijkse Amstellandlunch. Doel van de bijeenkomst is om het bedrijfsleven te informeren over de ontwikkelingen in Amstelland. Voorts overleggen we over de mogelijkheden voor het bedrijfsleven om bij te dragen aan de instandhouding van het, óók voor hen zo waardevolle Amstelland. Centraal staan hierbij vragen als: Hoe de meerwaarde voor het bedrijfsleven van die 'groene ruimte om de hoek' helder op het netvlies te krijgen? En hoe kun je als bedrijfsleven dan aan dat landschap bijdragen? Wij realiseren ons dat het om een gezamenlijke zoektocht gaat, dus dat spectaculaire resultaten niet op korte termijn mogen worden verwacht. Maar wij blijven geloven in ons doel, we hebben een lange adem en hopen op een verbetering van de economie. Dit jaar namen ook de zogenaamde 'young potentials' deel aan de lunch. Met hen wordt nu een aantal ideeën concreet uitgewerkt, zoals een periodiek aan de Zuidas te houden streekmarkt en een verbetering van de verbindingen (fysiek en overdrachtelijk) tussen de Zuidas en Amstelland.

In 2010 werd gestart met de mogelijkheid voor bedrijfsleven, instellingen en overheden om een Streekrekening te openen bij Rabobank Amstel en Vecht. Tijdelijk overtollige liquiditeiten kunnen op een veilige wijze op een spaarrekening (Streekrekening) worden gezet bij een bank met een triple-A rating. De Rabobank stort 1/20^e deel van de uitbetaalde (marktconforme) rente in het door de in 2010 opgerichte Stichting Landschap Amstelland beheerde Landschapsfonds Amstelland. Rekeninghouders worden in de gelegenheid gesteld om dit gebaar te matchen of om 50% dan wel 100% van de rente in het Landschapsfonds te storten. In 2010 bracht de streekrekening circa €15.000 op.

Ons streven om een Grondbank voor Amstelland in te stellen heeft ten langen leste tot resultaat geleid. De tijd begon dan ook te dringen. De economische situatie in de landbouw maakt het voor boeren vrijwel onmogelijk om grond die op de markt komt af te nemen tegen een prijs die een rendabele bedrijfsvoering mogelijk maakt. Grond in de buurt van de stad kost nu eenmaal meer dan de agrarische waarde. Zelfs als de bestemming agrarisch is. Dat betekent dat als er geen Grondbank is die de grond uit de markt neemt om die vervolgens op natuurvriendelijke voorwaarden aan boeren te verpachten, de kans bestaat dat partijen de grond kopen die geen landschapsvriendelijke plannen hebben. Nadat door DLG een op ons initiatief geschreven rapport over nut en noodzaak van een grondbank werd afgerond, werd eind 2010 door de Provincie NH besloten om de bestaande grondbank voor Laag Holland ook open te stellen voor het Noord-Hollandse deel van het Groene Hart, lees Amstelland. Terzelfder tijd werd €5 mln. aan de middelen van deze Grondbank toegevoegd. Voorts is €3 mln. ter beschikking gesteld aan een ruilgrondbank voor hetzelfde gebied.

Amstelland als voorbeeldgebied

Amstelland werd in 2008 door de Minister van LNV aangewezen als één van de vier voorbeeldgebieden in Nederland. De Minister heeft ons in dit kader met ingang van 2009 voor een periode van drie jaren middelen ter beschikking gesteld.

De Bovenkerkerpolder werd in 2009 geselecteerd als proefgebied. Voor deze polder maakten wij een landschapsontwikkelingsplan.

Belangrijk uitgangspunt voor dit plan was dat het behoud van het landschap niet mogelijk is zonder de medewerking van gezonde boerenbedrijven. Niet kiezen vóór de toekomst van de boeren is in onze perceptie kiezen tégen de boeren. En dus tegen de instandhouding van het landschap in Amstelland.

In mei 2009 werd het eerste integrale gebiedsplan voor het gebied afgerond: De Bovenkerkerpolder, een polder met toekomst.

Allerwegen kregen wij positieve reacties op dit plan. Niet alleen op de inhoud, maar ook op de gebruikte methodiek. Het plan is opgebouwd uit kaartlagen, met als basiskaartlaag de agrarische kaart. Daarover heen zijn kaartlagen gelegd die betrekking hebben op natuur, recreatie, water en cultuurhistorie. En dat alles blijkt prima te combineren.

De Minister van VROM stelde in de loop van 2009 een bedrag van €950.000 ter beschikking voor de realisatie van het plan. Van dat bedrag komt de eerste €700.000 beschikbaar als de Provincie voor een cofinanciering van €950.000 zorgt en de resterende €250.000 als de Gemeente Amstelveen hetzelfde doet.

De Provincie NH en de ILG-gebiedscommissie zagen het belang in van de realisatie van de plannen en hebben hun best gedaan om de vereiste cofinanciering te vinden. In het najaar van 2010 lag het plan hiervoor bij GS ter besluitvorming op tafel. De 'brief van Bleeker' leidde ertoe dat er geen besluit werd genomen. Het bestuur van de gemeente Amstelveen, zowel het vorige als het huidige college, bleek niet bereid om serieus met ons te overleggen.

Als resultaat van dit alles dreigt de €950.000 nu te verdampen.

Een droevige geschiedenis.

Met enige regelmaat wordt het verhaal de wereld in geholpen dat er geen toekomst is voor de agrariërs in Amstelland. Sommige instanties hebben belang bij het in de lucht houden van dat verhaal. Dat agrariërs het bij tijd en wijlen economisch gezien moeilijk hebben weten we allemaal. Maar in Amstelland niet meer of minder dan elders in het land.

In 2010 hebben wij de boeren in de Bovenkerkerpolder aangeboden om een bedrijfsplan te laten maken door een daarin gespecialiseerd adviesbureau. Een groot gedeelte van de boeren heeft van die mogelijkheid gebruik gemaakt. De enige voorwaarde die wij stelden aan deze faciliteit was dat we voldoende massa wilden hebben van deelnemende boeren om algemene conclusies te kunnen trekken voor de polder. Individuele bedrijfsplannen bleven privé. De vereiste massa was er. Voldoende grond om op basis van een degelijk en gedetailleerd inzicht te kunnen stellen dat de ontwikkeling in de Bovenkerkerpolder niet anders zal zijn dan in de rest van Nederland. D.w.z. halvering van het aantal bedrijven in de komende twee decennia met instandhouding van het aantal agrarische hectaren. De schaalvergroting die al jaren aan de gang is, zal dus doorzetten.

Als de boeren in de Bovenkerkerpolder althans niet in wielen worden gereden door bestuurders die de polder zien als een verzameling potentiële bouwkvavels.

De Coöperatie Landschap Amstelland U.A.

Eind 2009 richtten wij samen met de Agrarische Natuurvereniging De Amstel de Coöperatie Landschap Amstelland U.A. op.

Deze coöperatie heeft dezelfde doelstelling als Beschermers Amstelland en heeft als twee hoofdtaken:

1. Het opstellen van landschapsplannen, om op basis daarvan beheercontracten te sluiten met de beheerders van het landschap in Amstelland.
2. Het beheren van het Landschapsfonds Amstelland, waarmee garanties kunnen worden geboden voor de continuïteit van de financiering van inrichting en beheer.

Leden van de coöperatie zijn : de ANV De Amstel (de boeren), Landschap Noord-Holland (de natuur) en Stichting Beschermers Amstelland (de burgers).

Groengebied Amstelland (recreatie) heeft aangegeven lid te willen worden en met de vertegenwoordiger van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (water) zijn we nog in overleg over toetreding. Als dat lukt zijn alle voor Amstelland van belang zijnde functies in de Coöperatie achter één gemeenschappelijke doelstelling verenigd.

De coöperatie heeft een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Rabobank Amstel en Vecht, op basis waarvan de baten uit de eerder genoemde Streekrekening aan het Landschapsfonds Amstelland ten goede zullen komen.

Omdat het onmogelijk bleek om voor de coöperatie ANBI-status te verkrijgen werden we gedwongen om de Stichting Landschap Amstelland op te richten. Het beheer van het Landschapsfonds is daar nu ondergebracht. Door de statutaire personele unie tussen de besturen van de coöperatie en de stichting is eenheid van beleid verzekerd.

De stichting heeft inmiddels wel de ANBI-status gekregen.

Samenwerking

Wij krijgen wel eens de vraag of wij samenwerken met andere instanties in het gebied. Dat doen we. Een overzicht van de regelmatige contacten die we hebben:

- ❖ Gemeenten: Amsterdam (centrale stad, stadsdeel Zuid en Dienst Ruimtelijke Ordening), Amstelveen en Ouder-Amstel.
- ❖ Provincie: Noord Holland met partijen in en commissies van Provinciale Staten en diverse gedeputeerden
- ❖ Rijk: de ministeries van I&M en EL&I
- ❖ Recreatie: Groengebied Amstelland en de ILG gebiedscommissie AG en V.
- ❖ Natuur en Milieu: Milieufederatie Noord Holland, Landschap Noord-Holland, Groenraad Amstelveen en de IVN
- ❖ Boeren: met de Agrarische Natuurvereniging De Amstel en met de plaatselijke afdeling van het LTO
- ❖ Bedrijfsleven: o.a. met het bedrijfsleven aan de Zuidas en met de Rabobank Amstel
- ❖ Water: Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en Waternet
- ❖ Diversen: Zorgboerderij Klarenbeek, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, Stichting het Groene Hart en de Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed.

Bestuur

In verband met zijn benoeming tot wethouder in stadsdeel Amsterdam Zuid heeft Joep Blaas afscheid genomen van ons bestuur. Wij bedanken hem voor zijn inzet en hopen in de toekomst in zijn nieuwe functie op zijn steun te kunnen blijven rekenen.

Aad van Paassen en Peter Roos werden voor een volgende termijn herbenoemd.

Als stichting zijn hebben wij geen leden, maar wel een achterban. Om goed voeling te houden met de achterban organiseren wij jaarlijks de Beschermersavonden. Daarvoor is veel belangstelling. Daarnaast heeft het Landbouw Economisch Instituut (LEI) op ons verzoek een enquête gehouden onder onze contribuanten en onder onze relaties. Doel was om vast te stellen of we op de goede weg zijn. De resultaten waren meer dan bemoedigend. Voor gedetailleerde resultaten verwijzen wij u naar onze website.

Plannen 2011

Ook in 2011 zullen we onverdroten voortgaan met het realiseren van onze doelstelling. We zullen ons draagvlak vergroten door het vergroten van het aantal Beschermers. De documentaire over Amstelland zal in juni in première gaan. We zullen een stevig begin maken met een landschapsbiografie voor Amstelland: de Amstellandatlas.

Zoals in vorige jaren zullen wij weer de Amstellanddag organiseren en i.s.m. de Zuidas de Amstellandlunch. In het najaar zullen wij onze bijpraatavonden voor beschermers weer organiseren. Dit keer wellicht ook in Uithoorn en in Amsterdam Zuid.

I.s.m. de Rabobank zullen we voortgaan met de Streekrekening.

En we blijven met veel geduld overleggen met de verschillende overheden.

Ten slotte

Dankzij de middelen die EL&I (voorheen LNV) ons als voorbeeldgebied ter beschikking stelt hebben we in 2010 weer veel van de grond kunnen tillen.

Het spectaculair gegroeide aantal beschermers, die gemiddeld bijna tweemaal de minimumbijdrage betalen, legt een financieel fundament onder onze basisactiviteiten. De eerste lijfrentenier meldde zich aan tegen het einde van het jaar. Maar minstens zo belangrijk als de financiële bijdrage is de belangrijke morele steun, die hiervan uit gaat. Ook de steun die we van onze sponsors krijgen mag niet onvermeld blijven. Zonder andere sponsors tekort te willen doen noemen wij hier de Zuidas en de gemeente Amsterdam.

Ondanks de hier en daar wat kritische toonzetting in dit jaaroverzicht over het tempo van de overheden ook een woord van waardering voor hen. Op een enkel geval na staat men open voor constructief overleg. En soms kunnen ze ook niet sneller.

Met veel energie zullen wij in 2011 voortgaan op de ingeslagen weg.

Bestuur Stichting Beschermers Amstelland
22 maart 2011

Kees van Tilburg, voorzitter
Hanneke Brummelhuis, secretaris
Jos Andriessen, penningmeester
Berty van Bockom Maas
Kees Lambalk
Aad van Paassen
Renske Peters
Peter Roos

**ALS AMSTELLAND JE LIEF IS,
WORD DAN NU BESCHERMER!**

Samen stoppen we de bedreigingen en grijpen we de kansen!